

Title	削減された核関連予算 : 2013年度首相直轄予算 第6 プログラム「放射性鉱物資源と核エネルギーの利用」
Author(s)	今岡, 良子
Citation	モンゴル研究. 2013, 28, p. 55-65
Version Type	VoR
URL	https://doi.org/10.18910/102386
rights	
Note	

The University of Osaka Institutional Knowledge Archive : OUKA

https://ir.library.osaka-u.ac.jp/

The University of Osaka

削減された核関連予算

2013年度首相直轄予算 第6プログラム 「放射性鉱物資源と核エネルギーの利用」

今岡 良子

訳者まえがき

2012年秋、「モンゴル国2013年度予算の紹介」という350ページを越える容量の大きな pdf がモンゴル財務省ホームページに掲載されました。その92ページに「16. モンゴル国首相が管轄する予算」がありました。

この「16. モンゴル国首相が管轄する予算」の冒頭に8つのプログラムが計画されていて、そのうち、第6番目のプログラムが「放射性鉱物資源と核エネルギーの利用」という題名です。

2012年10月1日、国会議員ガンバータル、バットエルデネ、ボロルチョローンの3人が、2013年度予算から核関連予算を削除させたと報告しました。それがこの第6番目のプログラムの予算のことです。

11月8日に国会の承認を受けた「モンゴル国 2013年度予算の紹介」が財務省のホームページにアップされています。わずか 5ページに簡略化され、プログラムの説明もありません。「モンゴル国 2013年度予算の法律」というファイルもアップされました。それは、75ページ。ここには首相が直轄するプログラムの予算について書かれています。第6プログラムを探してみましたが、ここには書かれていません。どちらにも書かれていないので削除された、ということだと思います。

ここでは、削除された2013年度核関連予算、第6プログラム 11 を訳して、紹介したいと思います。

¹ 本稿72~75頁に原文掲載。

16. モンゴル国首相直轄予算の概算

(単位:百万トゥグルク)

	2013年度の計画				中期計画	
プログラム名	予算	内訳				
	J′异	人件費等	物件費等		2014年	2015年
計	72,944.0	20,080.0	51,219.1	1,644.5	39,472.1	41,574.9
第6プログラム	2,953.1	902.9	1,828.9	221.3	3,094.7	3,255.6
放射性鉱物資源と核エネルギーの利用						

プログラム6 放射性鉱物資源と核エネルギーの利用

プログラムの意義:放射性鉱物資源と核エネルギーの利用に関連する法的環境の整備、放射性鉱物資源の調査・探査・研究を発展させ、可能性を引き出す、採掘を行う、核エネルギーの燃料を生産する事業の準備を万全にする、核と放射能の安全性の確保、放射性物質の輸送、放射性廃棄物の加工、保管について国際的な基準・要請に従って行う、学術研究や実験、研究を発展させ、高い技術を専門的に身につけた人材を特別プログラムに従って育成する、指導や規制のシステム、組織を具体的に構成することを含んでいる。

プログラムの目的:モンゴル国政府が放射性鉱物資源と核エネルギーについて責任をもって政策を 実行する、放射性鉱物資源の学術研究、調査・探査を行う、潜在性を引き出す、採掘する、加 工する工業を発展させ、輸出用の新しい原料を作り出す、核エネルギーを利用する方向でモン ゴル国のエネルギーの安定をはかり、持続可能な発展の条件を満たすこと。

戦略の概略:「プログラムの批准について」モンゴル国政府2009年7月22日第222決定の第2附 則に批准された『モンゴル国が放射性鉱物資源と核エネルギーについて重点的に政策を実施する ためのプログラム』の第6節には、この計画を2009年から2012年、2013年から2021年に段 階的に実行することが明記された。

- 1. 放射性鉱物資源と核エネルギーを利用する、核テクノロジーを浸透させる、核と放射能からの防護、安全性を確保する法律や条例、政策、戦略を設計し、政策指導を徹底し、業務を組織する。
 - 放射性鉱物資源と核エネルギーの利用を推進する組織や企業が作成したプログラムや実施 設計に対し精査を行い、関連法律や条例に沿って、特権的な許可を与える。
 - 核と放射性物質、廃棄物、放射能源を保管する、輸送する、埋蔵する、核と放射線量を測定する機器や設備を完備し、万全な状態で事業を行う。
- 2. 核と放射能の事故、放射性同位体の作用によって人の健康、自然環境に与えるマイナスの影響を防止するために必要な規制を国際水準で行うこと。

- 放射能から防護、安全を確保した状態でインフラの能力を高める事業を組織すること
- 核と放射能の規制、研究を高め、放射能の防護能力を技術的に改善すること。

計画		達成状況の評価ポイント	2013年の目標
計画 1.放射性鉱物資源 を開発し、利用する。	目標 1. 放射性鉱物資源の研究、調査、探査を発展させる方向でで増大させる。 2. 放射性鉱石を増大させる。 2. 放射性鉱石を採掘し、濃縮する技術の、経済的基盤を整える影響を検査し、放射性鉱物の多機能な工場を建設する。	達成状況の評価ポイント 放射性鉱物資源の地域別、 テーマ別研究を国家予算 で、調査探査する事業を国 と民間の資本、他の財源に よって行う事業を政治主導 で、調整しながら行なう。 放射性鉱物資源を経済的、 かつ自然環境へ負荷の少な い技術、機械設備を使い、 廃棄物や汚染の少ない採掘 や濃縮、加工方法をの選択 を始める。	国家予算と民間の投資によって放射性鉱物資源の調査、探査、研究を行う。放射性鉱物質質別、規質質別、規質質別、規則、規則、規則、規則、規則、規則、規則、規則、規則、規則、規則、規則、規則、
	3. 放射線源と放射性 鉱物の廃棄物を保管し、 加工する設備を建設す る。	放射性廃棄物、放射性廃棄 物質、放射線源を集中的に 保管し、安全な輸送、埋蔵、 必要となる関連事業。	有、組織に関わる問題を解決する。 ドラーン・オールのウラン鉱山に採掘工場を推立る準備のために探査を行う。 放射線防護、保全、人核物質と放射線源的要棄策のせる。放射を開発を表した必要な機械と関係、器具、用具を整える方向で進める。
2. 放射性鉱物資源 の調査・探査、採掘、 核エネルギー利用の 高度な技術の専門性 を身につけた人材資 源を特別プログラム にそって養成する。	1. 放射性鉱物資源の調査、探査、採掘、核エネルギーを生産する高度な技術において専門性を身につけた人材資源を放射性鉱物資源の生産加工を行い、原子力発電所をもつ国に特別プログラムで養成し、研修させる。	原子力分野においてモンゴル人の専門家を養成する。	ロシアで放射性鉱物資源 と原子力の専門で15人の 学部生、ルーマニアで院 生2人を留学させる。

(次頁につづく)

^{2 「}ドラーン・オール」鉱山はドルノゴビ県、ハイルハンとハラートはドンドゴビ県、ゴルバンボラクはドルノド県にある戦略的開発鉱山。

(前百つづき)

			(前貝フラビ)
	2. 放射性鉱物資源の調査、探査、採掘、核エネルギーの利用とチェック、原子力発電の高度な技術の専門を身につけた人材を国内で育てられるようにする。カリキュラムをシステム化し、チェック、測定の器具を改良する。	原子力発電の技術者をモンゴルの教育システムの中で育成する、人的資源を開発する計画を実行するための事前プロジェクト。	原子力発電所を建設する 時に必要な人材、開発の 詳細な計画を準備する。 原子力、核テクノロジー の方面で人材を国内で育 成する原子力技術国内育 成システムを実行するた めの事前プロジェクトに 着手する。
3. 放射性鉱物資源 と核エネルギーの利 用というテーマで学 術、実験、研究を発 展させる。	1. 放射性鉱物資源と核研究の最前線の分野を見定める。	放射性鉱物資源と核研究の 最前線の分野を国内組織や 国際機関と共同して行な う。	IAEAの安全基準規則、マニュアル、水準について研究する。
4.原子炉を建設する事業を準備し、実 行する。	1. 原子炉をインフラ とともに建設する。	「原子力のインフラを発展 させる事前研究 2」プロ ジェクトを実行する。	モンゴル国に適した原子 力発電所のタイプを選ぶ。 モンゴル国のエネルギー の使用について2035年ま での変動を計算し、原子 力の占める割合を定める。
	2.原子力利用の意義、 経済的な効果、自然環 境の保全などを国民に 知らせる。	「原子力分野について国民 の知識を高める」プロジェ クトを成功させる。	原子力の利用の意義、経済的な効果、自然環境の保全を国民に周知する。

* * *

訳者あとがき

この予算を削除させた国会議員のガンバータルはインタビューにこう答えました。

「ウランを掘ることについて何人かの議員といっしょに闘いました。NGOが強く反対し闘った 結果として2013年の予算からこの問題を引き抜きました。しかし、2016年までの政府のマニュフェストから削除することはできませんでした。だから私たちは来年再び闘うことになります。。 国民のみなさん。モンゴルでウランを掘ることに強く反対しなければなりません。オユトルゴイ 銅山やタワントルゴイ炭鉱もちゃんと利用できないでいるのに、また故郷の大地をボロボロにしてはなりません。この問題について国民と共に断固闘うことになります。」 3 (翻訳:今岡)

³ Буйдантай жагсаж болдог л юм байна Нийтэлсэн: 2012-10-24 Sonin.mn Уран олборлох талаар хэсэг гишүүдийн хамт тэмцсэн. Төрийн бус байгууллагууд хүчтэй эсэргүүцэж тэмцсэний үр дүнд 2013 оны төсвөөс уг асуудлыг мулталсан. Харин 2016 он хүртэлх Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөрөөс хасуулж чадаагүй. Тэгэхээр бид ирэх жил дахиад л тэмцэнэ гэсэн үг. Ард иргэд минь ээ. Ураныг Монголд олборлох ажлыг эрс эсэргүүцэх ёстой шүү. Оюу толгой, Таван толгойгоо ч олигтой ашиглаж чадахгүй байж нутаг орноо сэглүүлж болохгүй. Энэ талаар иргэдтэйгээ хамт хатуу тэмцэх болно.

来年2014年度の予算案にも注目しなければなりません。

このように、核関連の文言や予算が政府の計画書に書かれたのは、これが初めてではありません。 最近では、昨年、バトボルド人民党内閣の最後に認められた「五カ年の投資計画」があります。

モンゴル政府 投資計画2012年~2017年 2012年5月18日案

1T:1ドル:80円:1300T

	計画内容	実施年度	予算	2013年	2014年	2015年
1	ダランジャルガラン郡で放射性廃 棄物保管、加工、埋蔵施設建設(ド ルノゴビ県)民間資本	2013~2014	50億T	20億T	30億T	
2	マルダイ村で放射性廃棄物保管、 加工、埋蔵施設建設(ドルノド県) 民間資本	2014~2015	50億T		20億T	30億T
3	放射性鉱物資源の保管、埋蔵施設 と核化学実験所(アルダルトルゴ イ)国費	2013~2014	10億T	4 億 T	6億T	
4	実験炉(ウランバートル市)国費	2013~2014	20億T	4億T	6 億 T	

出所: http://cabinet.gov.mn/images/editor/files/NEGTGEL-1.pdf

その後、計画内容を修正し、閣議決定した計画が国家発展計画委員会の WEB サイトにリンクされました。

6月28日の選挙で、民主党が人民党に勝ちますが、民主党のアルタンホイグが首相に就任するのは 8月10日です。選挙後、政権の引き継ぎの間、7月4日の「五カ年投資計画」は修正され、バトボル ド内閣で閣議決定されます。

2012年7月4日、バトボルド内閣で閣議決定された「五カ年投資計画」予算

	計画内容	実施年度	予算	2013年	2014年	2015年
1	ダランジャルガラン郡で放射線測 定施設建設(ドルノゴビ県)民間資 本	2013~2014	50億T	20億T	30億T	
2	マルダイ村で放射線測定施設建設 (ドルノド県) 民間資本	2014~2015	50億T		20億T	30億T
3	放射性資源の放射化学実験所(アル ダルトルゴイ)国費	2013~2014	10億T	4 億 T	6億T	

計画内容の「放射性廃棄物保管、加工、埋蔵施設建設」が、「放射線測定施設建設」に変わっていますが、計上された予算は同じなので、核関連の予算を要求しておきたい、ということでしょうか。

この「五カ年投資計画書」について、8月18日の「ウヌードル」紙は、バトボルド人民党内閣の下の 国家発展計画委員会の説明を掲載し、この投資計画では病院などから出た放射性廃棄物を保管する場 所を作るという説明でした。閣議決定した計画書は「放射線測定所」なので、説明になっていないよう に思います。

また、8月10日に民主党のアルタンホイグが首相に就任し、組閣後しばらくしてから国家発展計画 委員会は解体されました。この計画書に責任をもつ政府の機関がどこなのか、わかりにくくなりました。

「五カ年投資計画」には実施場所と目的と予算が書かれていますが、実際に予算を執行するお金が あってのことではなく、国際資本の投資を呼び込むためにモンゴル政府のニーズをまとめたものと考 えられます。

では、この計画が単年度予算にどう影響したのでしょうか?

モンゴル民主党代表のアルタンホイグは、「原発は建設しない」と反核団体に約束しました。選挙に勝ち、首相になった後も、そのスタンスは変わらず、しかし、「ウランは採掘しない」とは一度も言いませんでした。

しかし、11月23日には、

「モンゴル国大統領が2011年9月184号令を出しました。これに従ってモンゴルに核廃棄物を一時保管、保管、採掘することなどを禁止しました。これは福島発電所の事故から教訓をえた決定です。また、国民の安全を守る責任者の許可なしに外国と核エネルギーに関するすべての文書に署名し、約束してはならないことを示しています。政府からこれを固く守り実行しています。最近ワーキンググループを作り、核エネルギー政策に変更を加える作業を進めています。そのため、私はこのことに注目し、法改正が必要と考えます。将来、第一にモンゴルで核エネルギーを葬り去らない、第二に、イエローケーキより先の段階には加工しないということを遵守していきます。」40

"Н.АЛТАНХУЯГ: ЦАЦРАГИЙГ ХЭВИЙН ХЭМЖЭЭНД АШИГЛАХ НЬ ХАМГИЙН ЧУХАЛ" TVMES.MN 2012 оны 11-р сарын 23, Баасан гариг, 17:30

と述べています。原子力はいつか利用すると言っています。濃縮はモンゴルでしないけれども、ウランは掘り出して、輸出できるレベルのイエローケーキを生産すると述べています。つまり、ウラン鉱採掘は続けるということです。このことを念頭において、2013年度の首相直轄特別予算案の第6プログラムを読んでみてください。ここには、アルタンホイグ首相のウランと核エネルギーに対する考え方が反映されていると思います。NGOに反対されて改訂、3人の国会議員に反対されて削除したとしても、民主党政府は2008年の人民革命党バヤル内閣時代に国会で決定した「ミレニアム開発目標」、2009年の『モンゴル国が放射性鉱物資源と核エネルギーについて重点的に政策を実施するため

^{4 &}quot;Монгол улсын ерөнхийлөгч 2011 оны есдүгээр сард 184 тоот зарлиг гаргасан. Үүний дагуу Монголд цөмийн хаягдал түр байршуулах, хадгалах, олборлох, зэргийг хориглосон. Энэ нь Фукушимагийн цахилгаан станцын ослоос үүдэлтэйгээр гарсан шийдвэр билээ. Мөн Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн зөвшөөрөлгүйгээр олон улстай цөмийн энергитэй холбоотой бүхий л зүйлд гарын үсэг зурж, гэрээ байгуулахгүй байна гэдгийг зааж өгсөн. Засгийн газрын зүгээс үүнийг л барьж ажиллаж байгаа. Саяханаас цөмийн энергийн бодлогод өөрчлөлт оруулах ажлын хэсэг байгуулан ажиллаж байгаа. Тиймээс бид энэ үйл ажиллагаанд анхаарах, хуулинд өөрчлөлт оруулах хэрэгтэй байна.Цаашид нэгдүгээрт Монголд цөмийн энергийг булшлахгүй байх, хоёрдугаарт шар нунтгаас цааш боловсруулахгүй байх гэсэн чиглэлийг барьж явна

のプログラム』を踏襲、発展させる路線にあります。2014年度の予算には、ウラン鉱山開発や核関連 開発に反対する市民や遊牧民の世論と民主党政府のせめぎあいの結果が反映されます。注目していき たいと思います。

「第6プログラム」 原文

орон нутгийн төсвөөр дамжуулан хүлээн авсан татвар, төлбөрийнхөө орлогыг тайлагнадаг бөгөөд улмаар 2 талаасаа ирүүлсэн тайланг нэгтгэж, ОУ-д хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөндлөнгийн аудитор тодруулга хийж, баталгаажуулан тайлан гаргаж, түүнийг олон нийтэд ил тодоор мэдээллэх үйл ажиллагаа юм.

Хөтөлбөрийн зорилт: Төр, компани иргэний нийгмийн хамтын ажиллагаа, тэгш оролцоог бүрдүүдэх замаар олборлох үйлдвэрлэл эрхэлдэг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч компани улсын болон орон нутгийн төсөвт төлсөн албан татвар, төлбөрөө Засгийн газар компаниас хүлээн авсан орлогоо ил тод тайлагнан нийтэд мэдээллэх үйл ажиллагааг хэвшүүлэх, зөрүүтэй байдлыг аудитаар тодорхойлж, авлигаас урьдчилан сэргийлэх орчинг бүрдүүлж, уул уурхайн салбарын орлогын менежментийг сайжруулахад оршино.

Хүрэх үр дүн ба гүйцэтгэлийн үзүүлэлт:

Хетелбер	Арга хэмжээ	Гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт
Хетелбер 5. Олборлолт, уул уурхай	1.Монгол Улсын ОҮИТБС-ын 2012 оны нэгдсэн тайлан гарсан байх	Нэгдсэн тайлан хэвлэгдэн гарсан байх
,,,p.a.a.	2. Монгол ОҮИТБС-ын 2012 оны нэгдсэн тайланд ороогүй компаниудын тайланд аудит хийж, тайлан гарсан байх	2012 оны тайланд ороогүй компаниудын тайлан гарсан байх
	3.Монгол ОҮИТБС-ын 2012 оны нэгдсэн тайланд аудитаар тайлбардагдаагүй эөрүү үлдсэн тохиолдолд түүний учир шалттааныг тодруулсан байх, зөрчил дутагдлыг арилгасан байх	2012 оны тайланд шийдвэрлэгдээгүй зөрүү гарсан тохиолдолд түүний учир шалтгааныг тодруулсан байх
	4.Засгийн газрын тайлан гарахад оролцдог төрийн байгууллагуудын хоорондын ажлын уялдаа холбоо сайжирсан байх, Засгийн газрын тайлан цаг хугацвандаа гарсан байх	Засгийн газрын тайлан гарахад оролцдог терийн байгууллагуудын хоорондын ажлын уялдаа холбоо сайжирсан байх

Хөтөлбөр 6. Цацраг идэвхт ашигт малтмал болон цөмийн энерги ашиглах

Хөтөлбөрийн тодорхойлолт: Цацраг идэвхт ашигт малтмал болон цөмийн энерги ашиглахтай холбоотой эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх, цацраг идэвхт ашигт малтмалын эрэл, хайгуул, судалгааг өргөжүүлэх, нөөцийг нэмэгдүүлэх, олборлолт явуулах, цөмийн эрчим хүчний эх үүсвэрийг бий болгох ажлын бэлтгэлийг хангаж хэрэгжүүлэх, цөмийн болон цацрагийн аюулгүй байдлыг хангах, цацраг идэвхт материалыг тээвэрлэх, цацраг идэвхт хаягдлыг боловсруулах, хадгалах үйл ажиллагааг олон улсын стандарт, шаардлагын дагуу гүйцэтгэх, эрдэм шинжилгээ, туршилт, судалгааны ажлыг өргөжүүлэх, өндөр технологийн чиглэлээр мэргэшсэн хүний нөөцийг тусгай хөтөлбөрийн дагуу бэлтгэх, удирдлага, хяналтын тогтолцоо, зохион байгуулалтын бүтцийг оновчтой бүрдүүлэх үйл ажиллагааг хамарна.

Хөтөлбөрийн зорилго: Монгол Улсын төрөөс цацраг идэвхт ашигт малтмал болон цөмийн энергийн талаар баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэх, цацраг идэвхт ашигт малтмалын судалгаа, эрэл, хайгуул хийх, нөөцийг нэмэгдүүлэх, олборлох, боловсруулах үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэн, экспортын шинэ эх үүсвэрийг бий болгох, цөмийн энерги ашиглах замаар Монгол Улсын эрчим хүчний аюулгүй байдлыг хангах, тогтвортой хөгжлийн нөхцөлийг бүрдүүлэхэд оршино.

Стратегийн тойм:

"Хөтөлбөр, төлөвлөгөө батлах тухай" Монгол Улсын Засгийн газрын 2009 оны 07 дугаар

сарын 22-ны өдрийн 222 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан "Монгол Улсын төрөөс цацраг идэвхт ашигт малтмал болон цөмийн энергийн талаар баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэх хөтөлбөр"-н

6 дугаар хэсэгт уг хөтөлбөрийг 2009-2012 он, 2013-2021 онд үе шаттайгаар хэрэгжүүлэхээр тусгасан.

- Цапраг идэвхт ашигт малтмал болон цөмийн энерги ашиглах, цөмийн технологи нэвтрүүлэх, цөмийн болон цапрагийн хамгаалалт, аюулгүй байдлыг хангах хууль тогтоомж, бодлого, стратегийг төлөвлөх, бодлогын удирдамжаар хангах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах;
 - цацраг идэвхт ашигт малтмал болон цөмийн энерги ашиглах үйл ажиллагаа явуулах байгууллага, аж ахуйн нэгжийн боловсруулсан хөтөлбөр, төсөлд үнэлгээ хийж, холбогдох хууль тоггоомжийн дагуу тусгай зөвшөөрөл олгох,
 - цөмийн болон цацраг идэвхт материал, хаягдал, цацрагийн үүсгүүрийг хадгалах, тээвэрлэх, булшлах, цөмийн болон цацрагийн хэмжилтийн багаж тоног төхөөрөмжийн тохируулга, баталгаажуулалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх.
- 2. Цөмийн болон цапрагийн осол, ионжуулагч цапрагийн үүсгүүрийн үйлчлэлээс хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн мэргэжлийн хяналтыг олон улсын жишигт нийцүүлэн хэрэгжүүлэх.
 - цацрагийн хамгаалалт, аюулгүй байдлын дэд бүтцийн чадавхийг ыэхжүүлэх ажлыг зохион байгуулах
 - цөмийн болон цацрагийн хяналг, шинжилгээний үйл ажиллагааг өргөжүүлэх, цацрагийн хамгаалалтын техникийн чадавхийг сайжруулах

Гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт:

Хетелбер	Бүтээгдэхүүн арга хэмжээ	Гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт**	2013 оны зорилтот түвшин
	1.Цацраг идэвхт ашигт малтмалын судалгаа, эрэл, хайгуулын ажлыг оргожуулэх замаар түүний нооц /батлагдсан/-ийг нэмэгдүүлэх	Цацраг идэвхт ашигт малгмалын бүсчилсэн болон сэдэвчилсэн судалгааны ажлыг улсын төсвийн хөрөнгөөр, эрэл хайгуулын ажлыг төрийн болон хувийн хэвшлийн аж ахуйн хөрөнгө оруулалт болон бүсад эх үүсвэрээр гүйцэтгэх үйл ажиллагааг бодлогын удирдлага, зохицуулалтаар хангах	Улсын төсөв болон хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар цацраг идэвхт ашигт малтмалын эрэл, хайгуул, судалгааны ажлыг явуулна. Цапраг идэвхт ашигт малтмалын нөөц нэмэгдэнэ. Геологийн судалгааны ажилд мөрдөх заазар, журам, арга аргачлал боловсронгуй болсон байна.
Дэд хөтөлбөр 1. Цапраг идэвхт ашигт малтмалын нөөцийг нэмэгдүүлэх, ашиглах	2. Цацраг идэвхт ашигт малтмальн хүдрийг олборлох, баяжуулах ТЭЗҮ-ийг боловсруулах, байгальорчинд нелеелех байдлын үнэлгээ хийх, цацраг идэвхт ашигт малтмал баяжуулах олон тальни оролцоотой үйлдвэр байгуулах	Цапраг идэвхт ашигт малтмалыг эдийн засгийн ендер үр ашигтай, экологид хохирол багатай техник, технологи ашигтан хаягдал, бохирдол багатай олборлох, баяжуулах, боловсруулах асуудлыг шийдвэрлэх ажлыг эхлүүлэх	Цапраг идэвхт ашигт малтмалыг газар доор уусган бажуулах болон бусад аргаар олборлох үйл ажиллагая жуулна. Хайрхан, Хараат, Гурванбулаг, Дулаан-Уул, ураны ордуудын ТЭЗҮндэслэлийг болоасруулна. Ураны ордуудыг ашиглах хамтарсан компаниулын хөрөнгө оруулалт, хув эзэмшил, зохион байгуулалтын бүгэцтэй холбоотой асуудлыг шийдвэрлэнэ. Дулаан-Уул ураны ордыг түшиглэн байгуулах олборлох үйлдвэрийг барих бэлтгэл ажлыг хангуулах арга хэмжээ анна.

	3.Цацрагийн үүсгүүр, цацраг идэвхт ашигт мантмалын хаягдлыг хадгалах, боловеруулах байгууламж байгуулах	Цацраг идэвхт хаягдал, материал, цацрагийн үүсгүүрийг төвлөрүүлэн хадгалах, авоулгүй тээвэрлэх, булшлах, захиалтаар нийлүүлэх үйлчилгээ	Цапрагийн хамгаалалт, аюулгүй байдал, цөмийн материал, цапрагийн үүсгүүрийн биет хамгаалалт олон улсын шаардлагад нийцсэн байна. Цапраг илэмхт халгдал хадгалах байгууламжийн дэд бүтэц сайжирч, шаардлагатай тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслээр хангагдах чиглэлд ахиц гарсан байна.
Дэд хөтөлбөр 2. Цацраг идэвхт ашигт малтмалын эрэл хайгуул, олборлолт, цөмийн энерги ашиглах өндөр технологийн	1.Цапраг идэвхт ашигт мантмалын эрэл хайгуул, олборлолт, цемийн эжерги ашиглах, хяналт тавих, цемийн эрчим хүч үйлджэрлэх өндөр технологийн чигэлзэр мэргэшсэн хүний нөөцийг цапраг идэвхт ашигт малтмалын үйлдвэрлэл эрхэлдэг, цемийн эрчим хүчний эх үүсвэртэй улс орнуудад тусгай хетелбөрөөр бэлтгэж, далдагажуулах	Цөмийн эрчим хүчний салбарт үндэсний мэргэжилтэн бэлтгэгдсэн байна.	ОХУ-д цапраг идэвхт ашигт малтмал болон цөмийн энергийн чиглэлээр 15 бакалавр, БНРУ-д мөн энэ чиглэлээр 2 магистрийг сургахаар явуулсан байна.
чиглэлээр мэргэшсэн хүний нөөцийг тусгай хөтөлбөрийн дагуу бэлтгэх	2.Цацраг идэвхт ашигт малтмальн эрэл хайгуул, олборлолт, цөмийн энерги ашиглах, хяналт тавих, цемийн эрчим хүч үйлдвэргэх ендер технологийн чиглэлээр мэргэшсэв хүний нөөцийг дотооддоо бэлтгэх чадваржуулах, давтан сургах тогголцоог бий болгох, хяналт, хэмжилтийн тоног төхөөрөмжийг сайжруулах	"Цөмийн эрчим хүчний инженерчлэлийн үндэсний сургалтын тогтолцоо бүрдүүлэх, хүний хөгжлийн неецийн төлөвлөгөөг боловсронгуй болгох" төсөл	-ЦЭХС байгуулахад шаардагдах хүний нөөц, хөгжлийн нарийвчилсан төлөвлөгөө боловсруулагдсан байна. -Цөмийн эрчим хүч, цөмийн технологийн чиглэлийн хүний нөөцийг дотооддоо бэлтгэх цөмийн эрчим хүчний ниженерчлэлийн үндэсний сургалтын тогтолцоо бүрдүүлэх ажил хэрогжиж эхэлсэн байна.
Дэд хөтөлбөр З. Цацраг идэвхт алингт малтмал болон цомийн энерги алинглах чиглэлээр эрдэм шинжилгээ, туршилт, судалгааны ажлыг	1.Цацраг идэвхт ашигт малтмал болон цөмийн судалгааны тэргүүлэх чиглэлийг тогтоох	Цапраг идэвхт ашигт малтмал болон цөмийн судалгааны тэргүүлэх чиглэлийг олон улсын болон дотоодын байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэх	ОУАЭА-аас гаргадаг аюулгүй ажиллагааны дүрэм, журам, стандартыг судалсан байна.
дэд хөтөлбөр	1.Цөмийн эрчим хүчний эх үүсвэрийг дэд бүтцийн хамт барьж байгуулах	"Цөмийн эрчим хүчний дэд бүтцийг хөгжүүлэх урьдчилсан судалгаа-2" төслийг хэрэгжүүлнэ.	Монгол Улсад тохиромжтой цемий эрчим хүчний станцын технологийг сонгосон байна. Монгол Улсан эрчим хүчний хэрэглээний 2035 он хүртэлх прогнозыг гаргаж, цемийн эрчим

4. Цөмийн эрчим хүчний эх үүсвэр барих ажлын бэлтгэлийг хангаж хэрэгжүүлэх			хүчний эзлэх боломжит хувийг тогтоосон байна. —Цөмийн болон цапрагийн аюулгүй байдлыг үнэлээ, ослын эрсдэлийн үнэлгээ хийгдсэн байна. —Цөмийн эрчим хүчний эх үүсвэр барьж байгуулах ТЭЗҮндэслэлийн урьдэндсан судалгаа хийгдсэн байна.
	2. Цомийн эрчим хүч ашиглахын ач холбогдол, эдийн засгийн үр нөлөө, байгаль экологийн ашиг тусыг олон нийтэд сурталчлах	"Цемийн салбарын талаар олон нийтийн мэдлэгийг өргөжүүлэх" дэд төслийг амжилттай хэрэгжүүлэх	Цөмийн эрчим хүч ашиглахын ач холбогдол, эдийн засгийн үр нөлөө, байгаль экологийн ашиг тусыг олон нийтэд сурталчлан таниулсан байна.

Хөтөлбөр 7. Дотоод, гадаад шуурхай мэдээллийн үйл ажиллагаа

Хөтөлбөрийн тодорхойлолт: Улс орны дотоодод болж буй үйл явдлын тухай мэдээ, мэдээллийг цуглуулан шуурхай түгээх, дэлхий дахинд болж буй үйл явдлын тухай мэдээ, мэдээллийг гадаадын агентлагуудаас хүлээн авч, олон улсын түгээмэл хэлнээс орчуулан бэлтгэж, монголын хэрэглэгчдэд мэдээ болон тойм тайлбар хэлбэрээр түргэн шуурхай хүргэх болон Монгол Улсын түүх соёл, хөгжил дэвшлийг гадаад улс оронд таниулан сурталчлах чиг үүрэг бүхий МОНЦАМЭ агентлагийн үйл ажиллагаа энэ хөтөлбөрт хамаарна.

Хотолборийн зорилт: Монгол Улс, Монголын ард түмний түүх соёлын уламжлал, шинэчлэл, нийгмийн амьдралын бодит үнэн байдал, эдийн засгийн ололт амжилтыг гадаадын улс орнуудад түгээн дэлгэрүүлж сурталчлах, улс орны амьдралд болж буй үйл явдал, дэлхий дахины тухай мэдээ мэдээлийг Монголын өргөн олон түмэнд шуурхай, үнэн бодитой хүргэх.

Хөтөлбөр 8. Засгийн газрын шинэ бодлогын нөөц.

Хөтөлбөрийн тодорхойлолт:Бүгэц зохион байгуулалтын өөрчлөлт болон Засгийн газраас хэрэгжүүлэх шинэ бодлогын арга хэмжээ энэхүү хөтөлбөрт хамаарна.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн урсгал зардал хөтөлбөрөөр:

				/ cas re	грегеер/
And the second s	2011	2012		Дунд хугацаа	
Хетозбер	LÄNH OHIVI	тодот телев	2013 оны төсөл	2014 тесеельн	2015 тосовлел
нийт дүн	24,707.1	35,245.4	72,944.0	39,520.2	41,622.3
Хотилбер 1.Хүйсийн тэгш байдлыг хангах	45.3	86.9	114.0	150.5	155.1
Хөтөлбөр 2.Мэдээллийн нэгдсэн тогтолцооны дэд бітэц	4,584.5	5,902.0	6,104.5	6,735.1	7,085.3
Хотолбор 3. Терийн тусгай хамгаалалт	6,022.5	8,740.2	10,262.7	10,261.0	10,794.6
Хетепбер 2. Бүх нийтийн үүргийн сан	57.2	88.3	70.0	100.0	110.0
Хөтөлбөр 4. Індэсний аюулгій байдлыг хангах	9,436.9	14,931.4	20,216.5	17,293.9	18,193.2
Хөтөлбөр 5.Опборлопт, уул уурхай	267.5	269.2	269.2	295.9	311.2
Хөтөлбөр 2. Харилцаа холбооны олон улсын суваг ашиглах		3,547.7	3,612.9	4,085.8	4,492.6
Хотелбер 6.Цапраг идэвхт ашигт малтмал болон цөмийн энерги ашиглах	2,318.3	2,716.5	2,953.1	3,094.7	3,255.6
Хөтөлбөр 7.Дотоод, гадаад шуурхай мэдээллийн ійл ажиллагаа	119.9	1,180.3	1,275.9	1,689.1	1,827.2
Хөтөлбөр 8 Засгийн газрын шинэ бодлогын неец			31,748.1		

Зардлын чиг хандлага. Монгол Улсын Ерөнхий сайдын урсгал төсвийн багцын хэмжээ 2013 онд 72.9 тэрбум төгрөг болж, 2012 оны тодотгосон төсвөөс 37.7 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэж байна.

101